

09.09.2017

YÖK'ÜN YAPTIĞI ANKET SONUÇLANDI: BİLİNÇLİ TERCİH, İSTİHDAM, KALİTE

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığımız tarafından ÖSYS-2017'de üniversitelere yerleştirme sayılarına ilişkin 10 Ağustos 2017 tarihinde yapılan ilk analiz sonrasında, tercih sürecinde puan barajını geçmiş olmasına rağmen tercihte bulunmayan üniversite adayı öğrencilerimizin tercih süreciyle ilgili görüş, beklenti ve eğilimlerinin belirlenebilmesine yönelik olarak geliştirilen anket 19-23 Ağustos tarihlerinde "<https://tercihanket.yok.gov.tr>" web adresinden çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Bu tür bir anket YÖK tarafından yükseköğretim tarihimizde ilk defa yapılmıştır.

Bu anket tercihte bulunmayan ve kayıtlarımızda e-posta adresi bulunan tüm öğrencilerimize iletilmiş olup bununla birlikte e-posta adresi bulunmayan az sayıdaki öğrencilerimiz ise yukarıdaki adresten ankete erişebilmişlerdir. Öğrencilerimiz, yükseköğretim tarihimizde ilk defa gerçekleştirilen bu anketi kimlik numaralarını kullanarak doldurmuşlardır.

Anket çalışmasına katılanların %40'ı üç ve daha fazla üniversite sınavına girdiklerini ifade ederlerken %32'si ise ilk defa üniversite sınavına girdiklerini ifade etmişlerdir.

- Adayların Tercih Sürecinde Yaralandıkları Kaynaklar

Adaylar tercih sürecinde aile, öğretmen/rehber öğretmen ve arkadaşlarının görüşleri, sosyal medya, YÖK Atlas gibi birden fazla kaynaktan yararlanmaktadırlar. Adayların tercih sürecinde en çok aile ve öğretmen/rehber öğretmenlerinin görüşlerini alarak hareket ettikleri görülmüştür.

Adayların tercihlerinde geçmişten gelen eğilimlerle aile ve öğretmenler/rehber öğretmenlerin etkisinin daha çok olması, özellikle öğretmen/rehber öğretmenlerin okul ve mesleki danışmanlık alanında verecekleri destekler konusunda da çalışılması gerektiğini göstermektedir. Diğer taraftan tercih sürecinde adayların yaklaşık %20'sinin son iki yıldır uygulamaya başlattığımız YÖK Atlas'tan yararlanmaları memnuniyet vericidir. YÖK Atlas uygulamamızın öğrencilerimize daha fazla tanıtımı ve bunun yanında öğretmen ve özellikle rehber öğretmenlerimize daha iyi tanıtılması ve bu kapsamda kullanımının yaygınlaştırılması için Milli Eğitim Bakanlığımız ile bir çalışma yapılması planlanmaktadır.

- Üniversite ve Bölüm Tercihlerinde Belirleyici Faktörler

Adayların üniversite ve bölüm tercihlerini belirleyen faktörler arasında ilk sırayı öğrencinin tercih edeceği bölümden mezun olduktan sonra iş bulma imkânı, ikinci sırayı ilgili bölümün giriş puanı, üçüncü sırayı ise üniversitenin bulunduğu şehir almıştır. **Adayların tercihleri üzerinde öncelikli olarak mezun olduktan sonra iş bulma imkânı, istihdam edilebilirlik etkilidir.**

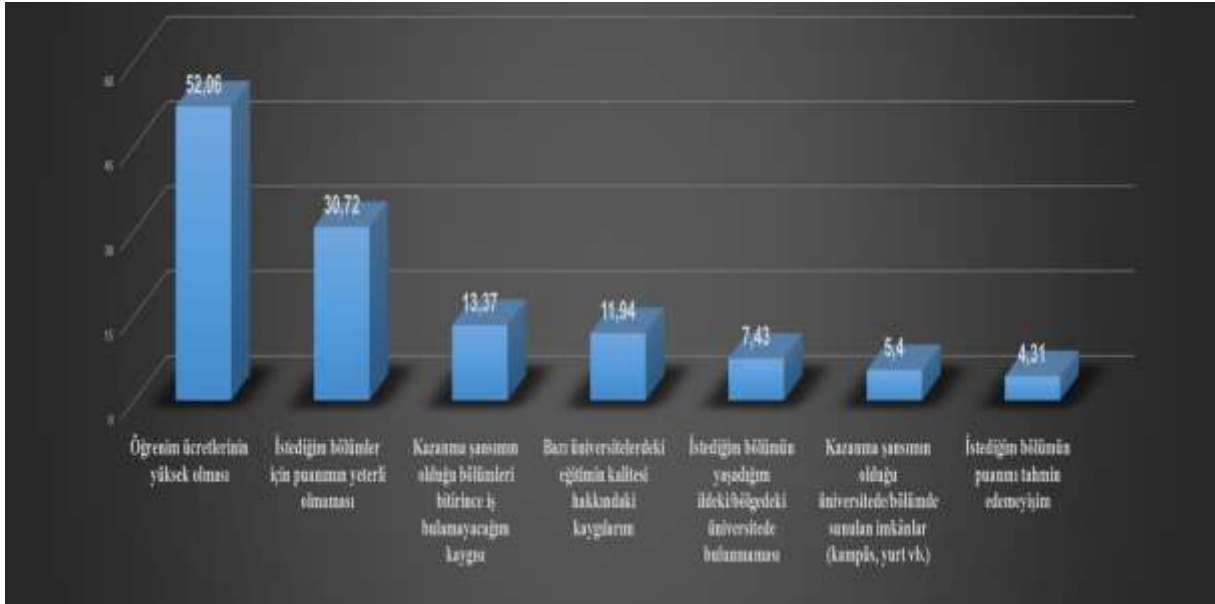
- Devlet Üniversitelerini Tercih Etmeme Nedenleri

Adayların Devlet üniversitesini tercih etmeme nedenlerini belirleyen faktörler arasında ilk sırayı **%65,73 oranla** “öğrencinin istediği bölümler için puanının yeterli olmaması”, ikinci sırayı **%27,39 oranla** “kazanma şansının olduğu bölümleri bitirince iş bulamayacağı kaygısı”, üçüncü sırayı ise **%13,23 oranla** “bazı üniversitelerdeki eğitimin kalitesi hakkındaki kaygılar” faktörü almıştır. **Adayların önemli bir kısmı ÖSYS-2017’de almış oldukları puanların öğrenim görmek istedikleri bir devlet üniversitesi programı için yeterli olmadığından tercihte bulunmamışlardır. Bu durum arz/kontenjan ve talep arasındaki uyumsuzluğa işaret etmekle birlikte, buradaki en önemli faktör öğrencilerimizin sahip oldukları puan ile istihdamı yüksek programlara yerleşemeyeceklerine dair kanaatleridir. Bu bulgu, adaylarımızın paylaşılan veriler ışığı altında daha bilinçli tercih yaptıklarını teyit etmektedir.**

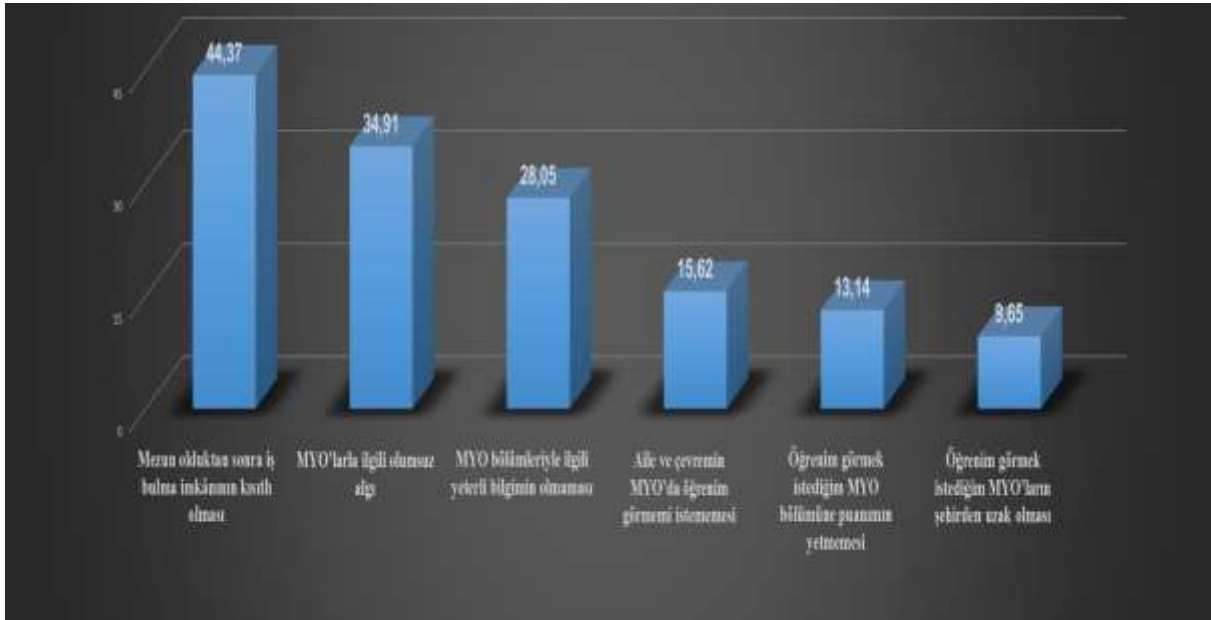
- Vakıf Üniversitelerini Tercih Etmeme Nedenleri

Adayların %52,06'sı “öğrenim ücretlerinin yüksek olması”; %30,72'si “istediği bölümler için puanının yeterli olmaması”; %13,37'si “kazanma şansının olduğu bölümleri bitirince iş bulamayacağı kaygısı” nedeniyle Vakıf üniversitelerini tercih etmediğini belirtmiştir. **Adaylar, Vakıf Üniversitelerindeki öğrenim ücretlerini yüksek bulmaları nedeniyle bu üniversitelerde bulunan programları tercih etmemektedirler. Yüksek ücret konusu Vakıf üniversiteleri bağlamında öne çıkmaktadır.**

- Meslek Yüksekokullarını Tercih Etmeme Nedenleri

Adayların Meslek Yüksekokullarını tercih etmeme nedenleri arasında ilk sırayı mezun olduktan sonra iş bulma imkânının kısıtlı olması, ikinci sırayı MYO'larla ilgili olumsuz algı, üçüncü sırayı ise MYO bölümleriyle ilgili yeterli bilgisinin olmaması faktörü almıştır. **Adayların bir MYO'dan mezun olduktan sonra iş bulma konusunda duydukları kaygı, diğer taraftan MYO'larla ilgili olumsuz algılar ve öğrencilerin MYO bölümlerine ilişkin olarak yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaması, MYO'ları tercih etmemelerine neden olmaktadır. Yeni YÖK olarak, yakın zamanda oluşturulan ve YÖK'ün yanısıra ilgili kurumların ve dış paydaşların da temsil edileceği Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulumuz tarafından bu kapsamda gerekli düzenlemeler için çalışmalar başlatılmıştır.**

- **Adayların MYO’larda Uygulanan Çift Anadal Programı Konusunda Bilgi Düzeyleri**

Adayların %79’u MYO’larda uygulanan Çift Anadal programı konusunda bilgilerinin olmadığını ifade ederken sadece %21’i MYO’larda uygulanan Çift Anadal programı konusunda bilgilerinin olduğunu ifade etmiştir.

“Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik” te 9 Haziran 2017 tarihinde yapılan değişiklikle birlikte MYO öğrencilerine de lisans öğrencileri gibi çift anadal diploma programına devam etme hakkı getirilmiştir. Bu düzenleme ile öğrenciler ikinci bir programda öğrenim görebilme ve ikinci bir diplomaya sahip olabilme fırsatını elde etmektedirler. **MYO’lardan mezun olacak öğrencilerin niteliğine ve istihdam imkanına önemli katkıları olan bu düzenleme hakkında öğrencilerimize yeterince bilgilendirme yapılamadığı ortadadır.**

Bu kapsamda; Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği halinde MYO programlarının ve imkanlarının öğrencilerimize tanıtılması ve gerekli bilgilendirmelerin yapılmasına ilişkin bir çalışmanın başlatılmasına karar verilmiştir.

- **Açıköğretim Fakültesinin Bölümlerini Tercih Etmeme Nedenleri**

Adayların AÖF bölümlerini tercih etmeme nedenlerine etki eden ilk üç faktör arasında sırasıyla mezun olduktan sonra iş bulma imkânının kısıtlı olması, adayın AÖF bölümleri ile ilgili yeterli bilgisinin olmaması, AÖF’lerle ilgili olumsuz algı yer almıştır.

Açık öğretim programlarının kazandırdığı yetkinlik konusunda aydınlatıcı bir çalışmanın yapılması, ayrıca bu programların marka değerinin daha da yükseltilmesi hususunda bir yıldır süren çalışmaların devam ettirilmesi gerekmektedir.

- **Ek Yerleřtirmede Tercih Yapma ve Gelecek Yıl YGS/LYS'ye Yeniden Girme Eğilimleri**

Ankete katılan adayların %48'i ek yerleştirmede tercih yapmayı düşünmediklerini, %64'ü ise gelecek yıl YGS/LYS'ye yeniden gireceklerini ifade etmiştir.

Elde edilen bu bulgular, tercihte bulunmayan öğrencilerimizin önemli bir oranının ÖSYS-2017'de almış oldukları puanlarla ek yerleştirmede tercihte bulunmak istemediklerini ve öğrenim görmeyi istedikleri bir yükseköğretim programına yerleşebilmek için bir sonraki yıl tekrar ÖSYS'ye başvuracaklarını göstermektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

- Adaylar tercih sürecinde birden fazla kaynaktan yararlanmaktadırlar. Yeni YÖK olarak iki yıldır gerek üniversitelerin ilgili verilerinin paylaşımı, gerekse mezun başarıları ve programların akredite olup olmadığı bilgilerinin açıklanması, öğrencilerimize daha bilinçli tercih yapma imkânını sunmakta olup bu durumun anket sonuçlarına yansıdığını gözlemlemek memnuniyet vericidir.

Yeni YÖK olarak daha önce de ifade ettiğimiz üzere ancak şeffaf olan süreçlerde rekabet ve kaliteden söz edebilmek mümkün olabilecektir ve bu kapsamda çalışmalarımız devam edecektir. Diğer taraftan **anket sonuçları Yükseköğretim Kurulumuza ve üniversitelerimize yeni sorumluluklar yüklemektedir.**

-Adaylar istihdam edilebilirliklerinin yüksek olduğu alanlarda öğrenim görmek istemektedirler. Bu anlaşılır ve doğru bir tercihtir. Üniversitelerimiz arzı, bu tercihi dikkate alarak oluşturmalı, YÖK de kontenjan planlamasında buna daha da dikkat etmelidir. **İşgücü piyasası ile eğitim verilmesi planlanan yükseköğretim programlarımızın uyumunun sağlanması ise kaçınılmazdır.** Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarımız eğitim vermekte oldukları programların işlevselliğini ve etkinliğini dış paydaşlar ile birlikte gözden geçirmelidirler.

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Yeni YÖK'ün bünyesinde; Yükseköğretim Eğitim Programları Danışma Kurulu ve Meslek Yüksek Okulları Koordinasyon Kurulu kurulmuş olup, programların izlenmesi, sürecin iyileşmesi ve geliştirilmesi için ilgili bakanlıklar, kurum, kuruluş ve dış paydaşlarla birlikte çalışmalarımız başlamıştır ve YÖK olarak bu süreci hızlandırmamız icap etmektedir.

-Adaylar öğrenim görmek istedikleri programa yerleşebilmek için yeterli puanı alamadıklarından devlet üniversitelerini tercih etmemişlerdir, **bu durum adaylarımızın daha bilinçli bir tercih sürecine girdiklerini, eksikliklerinin farkında olduklarını göstermektedir.** Diğer taraftan adaylar Vakıf Üniversitelerinin öğrenim ücretlerini yüksek bulmaktadırlar. **Anket sonuçlarımız, kontenjanlarının dolmasını isteyen Vakıf Üniversitelerimizin öğrenim ücretlerini gözden geçirmeleri gerektiğine işaret etmektedir.**

-**Adayların Meslek Yüksekokullarını tercih etmemeleri ile ilgili elde edilen bulgular, ilgili Bakanlıklar, kuruluşlar ve dış paydaşlar ile sürdürülmekte olan işbirliklerimiz kapsamında değerlendirilecektir.** Aynı şekilde adayların ve kamuoyunun açıköğretim programları ile ilgili de daha fazla bilgilendirilme yapılması ihtiyacının olduğu görülmüştür. Bu hususta da YÖK, gerekli adımları atacaktır.

Yeni YÖK, yükseköğretim sisteminin her kademesinde kaliteyi öncelikli bir konu olarak görmektedir. Sistem, önceden yapılan planlamalar dahilinde çalışmakta olup yetkinlik ve yeterlik dikkate alınarak yükseköğretimde büyüme gerçekleştirilmektedir.